

Disketten

DIS-Västs medlemstidning

Nr 4 År 2023

Dis-Väst på besök i Oslo, om det och mycket mer i årets sista nr. av Disketten

DIS-Väst

DISKETTEN, Medlemstidning för DIS-Väst en regionförening till DIS, Föreningen för datorhjälp i släktforskningen
Org nr: 857208-8691
www.dis-vast.o.se
Adress:
c/o Ylva Amberntsson
Persikogatan 126, 426 56 Västra Frölunda

Innehåll

Ordförande har ordet	2
Redaktörens spalt	2
Till minne av Eivor Strandefjord	3
Julklapptips	3
Årsmöte DIS-Väst	3
Båtsmännen i Stråvalla socken - till sjöss och på roten	4
Hjälp över Gränsen	7
Kors och tvärs med DIS-Väst	8
Arkivens dag i Göteborg den 11 november 2023	9
Om DNA och valloner på Redbergsteatern i Göteborg	10
Hallands Släktforskarförening	10
Bokhistoria och paleografi	11
Medlemsinformation	12

DISKETTEN

ISSN 1404-0387

Ansvarig utgivare: Ylva Amberntsson
Redaktör: Christina Claeson
E-post: redaktor.disketten@dis-vast.o.se

Redaktionen förbehåller sig rätten att ändra eller lägga till i texterna. Tidningen redigeras i InDesign. Texterna mailas som Word-dokument eller som en textfil, bilder i jpg-format.
Omslagsbild: Foto Bengt Lundin

Ordförande har ordet

Hej i ruskvädret, nu är verkligen hösten här och vintern är i antågande. Vi har haft öppet ett antal dagar i lokalen och glädjande för oss som är där har det kommit många och besökt oss och använt våra datorer med alla olika databaser.

Vi har även varit ute och rört på oss bland annat i Uddevalla, Borås och Oslo. Nästa händelse är vårt

uppskattade glöggmingel med föreläsning, har förmodligen redan varit när ni läser detta. Får med detta önska er en härlig jul och nyårshelg så tar vi nya krafttag efter jul. Då planerar vi med hjälp av SV (Studieförbundet Vuxenskolan) att ha en "prova på släktforskning" för helt nybörjare i lokalen på släktforskningens dag 20 januari, anmälan via SV.

Ylva er ordförande önskar en bra kommande helg.

— Redaktörens spalt —

Helt plötsligt är det november, löven ligger i drivor på trottoarerna, julbelysningen börjar sättas upp runt om i stan. Perfekt väder för släktforskning! DIS-Väst har varit ute i regionen vid flera tillfällen under hösten och även besökt Oslo. Ett och annat ZOOM-möte blir det också för egen del, men det är allt bra trevligt att kunna träffas fysiskt. Nu håller vi bara tummarna att Covid -19 inte ställer till det igen.

Färdig blir man aldrig som bekant, eller? Det kommer mycket nya och bra saker för oss släkt- och kartintresserade. Föreningen DIS har nyligen lanserat finska kartor som är anpassade för Disgen. (De finns även för Norge och Danmark) Att kunna använda de för att visualisera hur de reste är spännande. Färden från Tyrnävä till Tornio i Finland för några av mina anfäder i år närmare 15 mil fågelvägen och då längs med kusten med båt

(Källa: <https://sv.distance.to>, en bra webbsida att kika på). Det var, så som jag uppfattar det enklare att färdas med båt förr i tiden. Det får kanske bli en resa åt det hållet, om inte förr så när det nya arkivet i Härnösand blir färdigt som planerat 2025.

Det är så spännande med den här hobbyn, tänk vad mycket kunskap som erövrats under allt letande i arkivmaterial, eller i andra källor som används. Den nya tekniken med DNA och annat har verkligen gjort det möjligt att resa i tiden om än i tanken, men det finns ett väldigt gammalt skelett på Göteborgs Stadsmuseum att beskåda och som var ett inslag i den nya serien på SVT "Historien om Sverige" sevärd serie med mycket ny kunskap.

Christina Claeson

Till minne av Eivor Strandefjord

Eivor, en av våra hedersmedlemmar i föreningen har lämnat oss.

Eivor som höll i försäljningen i lokalen när vi hade det, och som var med på med många av våra aktiviteter i regionen och hjälpte till med stort och smått.

Hon höll även öppet i vår lokal.

DIS-Väst har skänkt en gåva till Demensfonden.

Julklappstips

Äntligen är den färdig, boken som ger dig tips om hur du kan **”Släktforska i Göteborg”**. Boken är skriven av Mikael Hoffsten och LarsOlof Lööf. Kommer att gå att köpa i Rötterbokhandeln inom kort.

Att det är en ny **”Dödbok”** ute vet ni kanske redan, antingen som en prenumeration som är tillgänglig digitalt eller som USB-pinne. **Läs mer på DIS webbshop**

Årsmöte DIS-Väst

Den 29 februari 2024 på ZOOM

Mer information kommer på hemsidan och i medlemsinfo via e-post

Hälsningar styrelsen

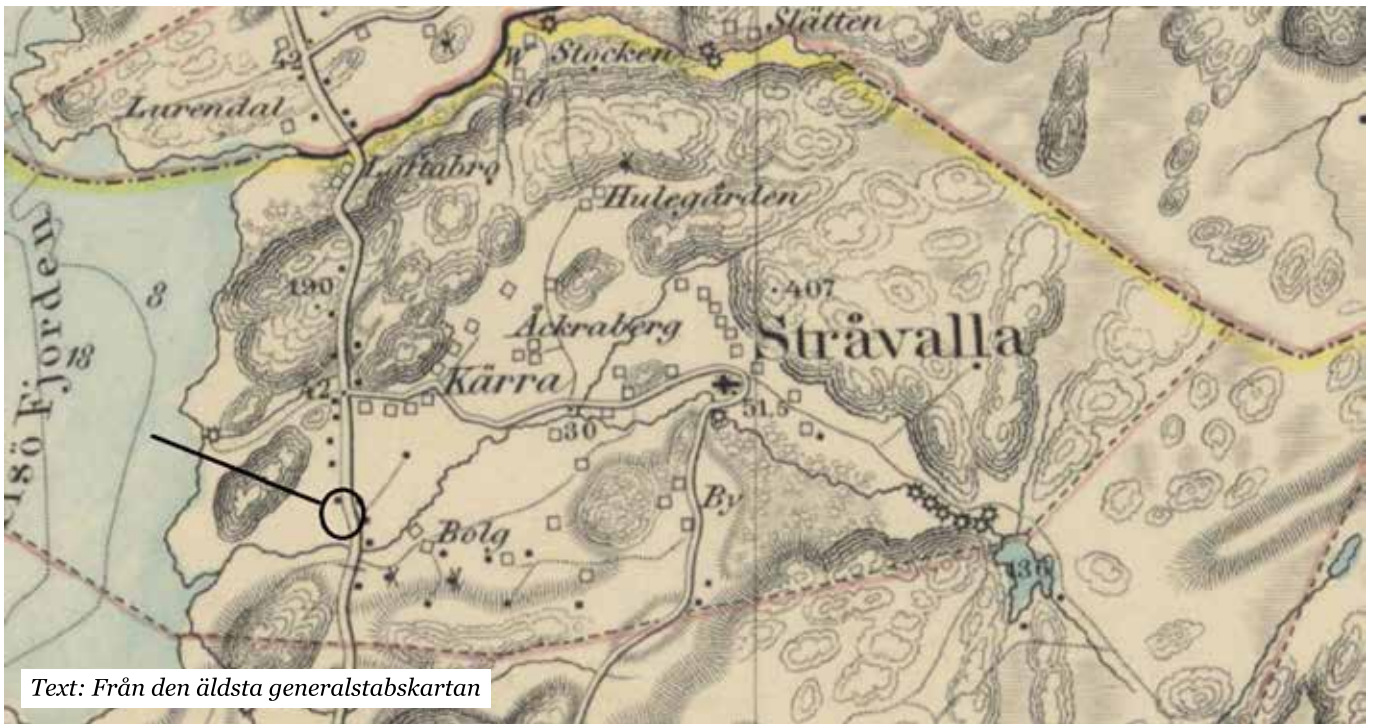

Manusstopp för Disketten nr 1 2024 är den 9 februari 2024.

Skickas till redaktor.disketten@dis-vast.o.se

Hälsningar Redaktören

Båtsmännen i Stråvalla socken - till sjöss och på roten

Det dröjde innan svenska staten fullt ut litade på hallänningarnas lojalitet i krig. De hade ju nyligen varit danskar. Men utskrivning i krigstjänst förekom. 1658 - 1676 noterades sex stråvallabor som utskrivna i krigstjänst - Bengt Andersøn i Bolg, Sven Christensøn i Stråvalla och fyra andra män. Förmodligen fick dessa personer tjäna som fotfolk. I Karl XII:s armé användes enrollerade (inhyrda) båtsmän. Denna typ av båtsmän förekom i Halland parallellt med ryttare och fotsoldater.

Norra Hallands båtsmanskompani bildas

1726 bildades Norra Hallands båtsmanskompani, som en del av det svenska indelningsverket. I Stråvalla socken fick dessa så kallade rotebåtsmän efternamnet Weddig, ett namn som ärvdes från soldat till soldat, oavsett släktskap. Båtsmännen samlades vid krig och övningar

i Karlskrona. Norra Hallands rotebönder skjutsade sina båtsmän till Varberg, där de gick på skeppen till Karlskrona. Anna Kristina Johansson från Ås socken, född 1868 berättar i Folkminnesarkivets uppteckningar hur hon fick följa med sin far när han skjutsade rotens båtsman till Varberg. Det var säkert inte någon helt igenom trevlig resa, åtminstone inte vid framkomsten.

Många båtsmän var berusade när steg på båten. Anna Kristinas berättelse utspelar sig i slutet av 1800-talet, men förhållande var nog ungefär desamma även tidigare. Att åka till Karlskrona var säkert inte populärt. Det fanns ju mycket att göra hemma.

När indelningsväsendet kom att gälla också Halland gavs en ny möjlighet för söner till småbönder, torpar-

söner, bonddrängar, söner till fattiga hantverkare och backstugesittare att försörja sig, få sitt eget hem och kunna bilda familj. Men möjligheten att rekrytera båtsmän vid denna tid var inte den bästa.

Många unga män hade dött i Karl den tolfte krig. Både svenska och utländska trupper hade genomkorsat landskapet under de så kallade durchmarscherna (marscher genom landskapet) och krävt mat och logi. För Stråvalla socken finns i de militära mönstringsrullorna en redovisning bevarad rörande inkvarteringsersättning till de gårdar som tagit emot soldater under durchmarscherna till Norge. Redovisningen, som är daterad 26 januari 1717 i Göteborg visar att de gårdar som inhyst soldater (i stort sett alla gårdar i socknen) fick ersättning i form av tunnor med spannmål. Men förmodligen var

ersättningen inte tillräcklig för att kompensera socknen för allt de måste försäkra. Detta gjorde att bönderna inte hade mycket att avvara till försörjning av de nya båtsmännen.

Indelningsverket innebar att socknarna delades in i rotar och bönderna i roten fick släppa till tomt och lite mark till soldattorpet, liksom säd och annat som ingick i båtsmanskontraktet. Vid städslingen betalades också en kontantsumma. Kontantlön kunde också ingå. Storleken på den skiftade, beroende på de förmåner som båtsmannen fick ta del av. Men den var inte stor.

På 1800-talet uppgick den kontanta ersättningen i regel till 5 - 10 riksdaler per år om socknen tillhandahöll torp. En ko och en gris kunde båtsmannen oftast hålla i torpet, men häst brukade rotebönderna få låna ut. Ved för vintern måste bönderna också stå för. Till jul fick båtsmannen gå runt till rotens bönder med en stor säck för att samla ihop julmat och pengar. Oftast fick han då också en sup på varje ställe. Det dröjde innan rotebönderna i Stråvalla byggde egen stuga till sin båtsman. Hela Stråvalla socken fick samsas om en båtsman, trots att socknen var indelad i två rotar. Orsaken var nog främst att många gårdar i socknen nu var frälsegårdar, och dessa behövde inte bidra till båtsmannen.

Rotebönderna i Stråvalla kom från gårdarna Kärre nummer 1, Stråvalla nummer 1 och 6 och By nummer 1.

När båtsmannen slutade fick han i regel lämna sitt torp. Om han hade tur fanns det inskrivet i hans kontrakt att han skulle få en avskedsstuga med planteringsland efter avskedet, men ofta fick han söka annan försörjning, alternativt få fattigunderstöd från socknen, En viss möjlighet fanns att få pension från Vadstena krigsmanshuskassa, men det var långtifrån alla som fick det.

Förste båtsmannen Jöns Månsson Weddig

Förste rotebåtsmannen i Stråvalla socken hette Jöns Månsson Weddig, född 1692 i Halland, kanske i Veddigge. Jöns Månsson antogs 1726 som obefaren. Han var då 34 år gammal. 1739-04-14 fick han avskedspass. Vi vet inte varför han blev avskedad, men avsked i sig var inget som var vanhedrande. Alla soldater och båtsmän slutade med avsked, även de som dog i strid. Kanske hade Jöns Månsson vid 49 års ålder helt enkelt blivit för gammal och klen för att orka med soldatlivet. Jag har försökt spåra Jöns Månsson Weddig efter avskedet, men inte hittat honom i kyrkböckerna. Kanske flyttade han tillbaka till Veddigge.

Olof Jönsson Weddig och Lilla ofreden

Näste båtsman, som antogs 1739-03-10, hette Olof Jönsson Weddig, född 1718. Var han föddes vet vi inte, men han finns inte med i födelseboken vare sig i Stråvalla eller i någon av de omkringliggande socknarna. Olof Jönsson var också han obefaren när han antogs. Kanske kom han från en socken en bit in i landet. Men att vara obefaren behövde inte innebära att man aldrig satt sin fot på en båt. För att räknas som befaren krävdes att man tillbringat minst 12 månader till sjöss samt att man behärskade bruket av kompass. Redan 1742-11-02 dog Olof Jönsson. Vid den tiden var det krig. Den så kallade "Lilla Ofreden" rådde och Sverige var i krig med Ryssland. Kriget utkämpades mestadels i Finland, men det var fler båtsmän som dog i sjukdomar på båtarna än de som dog i strider. Halland fick bidra med många båtsmän - både ordinarie och fördubblingsbåtsmän - till flottan i detta krig. I Stråvalla enrollerades Börje Larsson i Åkraberg samt Jon Christensson och Anders Andersson från By. Men den förstnämnde, som var 55 år gammal, befanns för bräcklig för att delta och de båda andra uteblev när de skulle ut på havet 1743. Om de bara stannade hemma eller om de reste bort är oklart. En förrymd enrolleringsbåtsman från

samma krig - Sven Persson från Skällåkra - går däremot att spåra. Han for till Holland och gifte sig där. Kanske hade han träffat sin blivande hustru vid en tidigare seglats.

Den svenska flottan befann sig under stora delar av kriget i finska viken, utan att vara inblandade i några större strider. Men många båtsmän dog i sjukdomar. Förhållandena på båtarna var inte särskilt hälsosamma. Det var brist på färskt dricksvatten och proviant och det som fanns var inte alltid så hälsosamt. Man åt bröd som snart blev gammalt, torkat kött och salt fisk samt gröt och ärtor. Förmodligen drack man förutom vatten och öl också en hel del brännvin. Enligt uppgift i "Hans Högmans militaria" fick en båtsman under tjänstgöring en halv liter brännvin per dag.

Det var ont om utrymme på båtarna. Besättningen kunde på en enda båt bestå av 250 båtsmän, förutom befäl och annan besättning. Båtsmännen hade sina sovplatser nederst i båten. Ofta fick två båtsmän dela på en koj. Det fungerade på så sätt att en båtsman sov medan den andre arbetade. Vanliga sjukdomar var fältfeber (en sjukdom som medförde feber, rygg- och muskelsmärter), frossa (malaria) och rödsot.

Minst 552 halländska båtsmän dog i "Lilla ofreden". Förutom Stråvallas båtsman dog flera båtsmän i grannsocknen Värö, de flesta från enrolleringskompaniet.

Pär Hansson Weddig som överlevde kriget

Näste båtsman tillträdde först 1747. Han hette Pär Hansson Weddig, född 1706 i Stråvalla. Fadern hette Hans Pärsson och modern Inggierd Olsdotter. Märkligt nog kallas han Kante i kyrkböckerna, men Weddig i båtsmansrullorna. Kante var namnet på båtsmännen från Kjellstorp i Värö socken och Pär Hansson var båtsman i Kjellstorp redan 1740, flera år innan han tillträdde i Stråvalla. 1741 blev han utkommenderad i kriget, men hade tur och överlevde.

Pär var gift med Elin Börjesdotter, född 1708. Han bodde i en backstuga i Kjällstorp tillsammans med henne och svärmodern Anna Andersdotter och han fortsatte att bo där även sedan han blivit båtsman i Stråvalla. Det fanns av allt att döma inget båtsmanstorp i Stråvalla ännu och det var inte helt ovanligt att båtsmän och soldater bodde utanför sin egen socken. Trots fattiga förhållande framgår av kyrkböckerna att inte bara Pär, utan också hustrun Elin kunde läsa. Skriva kunde dock ingen av dem.

Pär Hanssons hustru Elin hade en bakgrund som inte var helt ovanlig vid denna tid. Hon var oäkta dotter till Anna Andersdotter från Sunvära och löjtnant Börje Finkenbohm, som troligen vistades helt tillfälligt i trakten under Karl den toftes krig. Pressen på de kvinnor som fått barn med soldater att uppge faderns namn var stor, eftersom det då fanns en möjlighet för socknen att få ersättning från det aktuella regementet för de kostnader man haft för mor och barn. Elin fick namn efter sin far - Börjesdotter - men det är inte säkert att hennes far ens kände till hennes födelse. Vid födseln benämns Anna med den nedvärderande beteckningen kona. Det kan inte ha varit lätt för Anna att försörja sig och dottern och det var säkert välkommet med en båtsmansinkomst i backstugan.

Båtsman Kante/Weddig antogs 1747 i Stråvalla som befaren och avskedades 5 april 1763 som gammal och orkeslös. Den 8 maj samma år dog han av håll och styng (lunginflammation) och Elin blev änka. Paret fick tillsammans sex barn – Inggerd, Carl, Anna, Pernilla, Hans och Helena. Yngsta dottern Helena fick stanna hemma lite längre än övriga syskon. Hon blev piga vid 15 års ålder. Övriga barn, som överlevt småbarnsåren, fick ge sig ut och tjäna redan i elvaårsåldern. Det var säkert inget överflöd i hemmet.

Erich Pärsson Weddig - båtsmannen som rymde
1763 blev roten vakant under några

år. Först 1770 stöter man på en ny rotebåtsman – Erich Pärsson Weddig, född 1753 enligt kyrkböckerna. Denne båtsman kunde både läsa och skriva. Det framgår inte var Erich Pärsson föddes, men hans far hette Peter Feldt och modern hette Caisa Catarina Wikelund. Erich Pärsson gifte sig 1773 i Värö med pigan Anna Persdotter född 1746. Hennes far var soldaten Per Kante (alias Per Weddig, föregående soldat i Stråvalla). Erich bodde 1769 på en av gårdarna i By, men efter giftermålet med Anna bodde paret i backstugan i Kjällstorp, tillsammans med svärmodern Elin.

Erich Pärsson antogs 1770. I rullorna står han som född 1752, men troligen är åldern felaktigt angiven där. En båtsman på 1700-talet skulle vid antagningen ha en ålder på 18 - 36 år och Erich var, om man får tro kyrkböckerna, bara 17 år när han antogs. Redan 1774 avskedades han, bara 21 år gammal, på grund av att han rymt till sjöss. I rullorna ser det ut som om han försökt begära avsked. Men troligen fick han nej på sin begäran och rymde i stället. Vid rymningen blev han avskriven som båtsman. Vart han tog vägen är oklart. Hans hustru Anna flyttade 1779 till Closter (troligen Åskloster), medan enda dottern Caisa Catarina född 1773 bodde kvar ännu en tid hos sin mormor Elin.

Elin Börjesdotter står upptagen som fattig på en lista över tiggare i Värö och Stråvalla 1785. Då bodde hon i stugan tillsammans med pigan Johanna, troligen en inneboende. Elin dog 1787 av ålderdom.

Det var inte helt ovanligt att båtsmän rymde. Trots att båtsmännen uppmuntrades att under fredstid ta tjänst på handelsfartyg för att öva upp sin sjövana, skulle de helst inte resa för långt, på grund av rymningsrisken. Rymningen kunde bero på att man erbjöds bättre villkor på en annan båt eller i en annan hamn. Denna risk var särskilt stor för ogifta båtsmän, även om straffet för rymning var hårt, särskilt i krigs-

tid. Fram till början av 1800-talet kunde det handla om dödsstraff eller gatlopp. Ett gatlopp kunde i sig medföra att man dog av skadorna. Den infångade rymlingen fick springa mellan rader av spöförsedda båtsmanskollegor, som slog allt vad de orkade.

På 1800-talet började de stränga militära straffen ses som inhumana. 1868 förbjöds spöstraff. Arreststraff på vatten och bröd, som från början av 1800-talet blivit allt vanligare, tog över. Rätten för kompanibefäl att slå sina soldater och båtsmän med käpp, något som var så vanligt att det knappast noterades, förbjöds på 1850-talet. Straff för fylleri, sen ankomst, bristande snygghet, försummelse och slagsmål straffades då i stället med arrest av olika längd och stränghet. Vad som hände Erich Pärsson Weddig efter rymningen framgår inte. Troligtvis hördes han aldrig mer av i sin hemsocken. Hustrun och dottern fick klara sig bäst de kunde.

Anders Pärsson Weddig - båtsmannen som gick ett olyckligt öde till mötes

Endast några månader efter att Erich Pärsson avskedats hade man funnit en ny soldat. Anders Pärsson Weddig, född 1735 (1734 enligt rullorna), var en före detta sjöman från Lingome i Värö socken. Hans föräldrar hette Per Jonsson och Anna Erichsdotter. Det är oklart var han var född, men det var i alla fall inte i Lingome. Anders Pärsson står som välbefaren när han antogs 1774. Han var ju sjöman, så något annat hade varit märkligt. Men hans tid som båtsman blev inte lång. Han drunknade när örlogsskeppet Sophia Albertina förliste utanför Texel i Holland 29 augusti 1781, tillsammans med nio andra. Tillsammans med honom på skeppet var bland annat båtsmannen Per Andersson från Skällåkra, som inte hade något båtsmansnamn. Förmodligen var han fördubblingsbåtsman (extra båtsman utöver rotebåtsmannen, som fick rycka in i krigstider). Det predikades för de båda båtsmännen

i kyrkan i december samma år. Kanske hade meddelandet om deras död nått hemtrakterna först då.

Det var inte krig när örlogsskeppet Sophia Albertina förliste, men det var vanligt att man företog resor med örlogsskeppen vid övningarna i Karlskrona. Anders var gift med Brita Larsdotter, född 1736 från Lars Larsgården i byn Kärra i Stråvalla socken. Britas föräldrar hette Lars Börgesson, född 1705 och död 1784,

och Ollur Börgesdotter, född 1708. Anders och Britta bodde efter giftermålet hos svärföräldrarna men efter att gården tagits över av Brittassyster och hennes man flyttade de vidare. 1769 återfinns de i gatehuset Hafsberg på ägorna tillhörande Per Bengtsgården i Kärra.

Kommande bouppteckningar upp-tar stugan som deras egendom. Kanske hade Britas föräldrar, som var bönder och rimligen hade det

bättre ställt än de flesta föräldrar till båtsmän och båtsmanshustrur, sett till att de fick tillgång till egen stuga. Paret fick fem barn – Magnus, Anna, Ollur, Lissken och Helena. Brita bodde kvar i huset efter Anders död, men måste sedan, som utfattig efter makens död, ta emot inneboenden.

Text Eivor Gunnarsson

fortsättning i nästa nummer av Disketten

Hjälp över Gränsen

Den 27 oktober var det släktforskningens dag i Norge. Dis väst har flera år varit på plats för att hjälpa Norska släktforskare att leta anförvanter i Sverige, så även i år. Vi var tre som tog bussen upp till Oslo. Väl framme vid Riksarkivet kunde vi till mångas glädje hitta anfäder bosatta i Sverige.

Text Bengt Lundin

Kors och tvärs med DIS-Väst

Det har varit en intensiv höst med många resor ut i regionen, det är alltid lika roligt att möta er medlemmar. I Falköping presenterade jag Disgen 2023 för ett 15-tal intresserade släktforskare, fin lokal i Studieförbundet Vuxenskolas regi. DIS-Väst var även i Uddevalla där dit vi lyckades ta oss trots ett vägras på E6:an vid Stenungsund, många utställare och Peter Sjölund som ett av affischnamnen drog många besökare till Bohusläns museum.

Lite närmare var det till Mölndals Bibliotek som hade ett arrangemang för seniorer. Oslo fick också besök av DIS-Väst i år och det var många som kom och frågade om släktingar ifrån Sverige, likaså Borås som hade en släktforskardag på Stadsbiblioteket med många närvarande föreningar och där Johannes Daun som berättade om hur man kan släktforska i industriarkiv. En tur till Åmål har också hunnits med där Disgen presenterades för Åmåls släktforskare. Nu laddar vi om för nästa år där det är släktforskningens dag i januari, och är det riksföreningarnas släktforskardag (på ZOOM) i februari och vårt årsmöte i februari.

Christina Claeson

Bilder: Ylva Amberntsson och Christina Claeson

Arkivens dag i Göteborg den 11 november 2023

Tänk förr, när det gick att åka och släktforska på Riksarkivet efter arbetstid, nu är det bara öppet en kväll (till 19.00) på vardagar och inte på lördagar, vilket är synd för det finns så mycket intressant material på arkiven som inte finns på Internet.

I år var temat lagt åt det konstnärliga hållet och på Riksarkivet finns det nu en utställning om Axel och Arne Svensson, far och som har tagit en hel mängd fantastiska fotografier. Sedan är det ju det där med upphovsrätten, att de inte får delas hur som helst, så det blir lite begränsat med fotografier från utställningen, men en översiktsbild över hur det ser ut i entrén kan jag bjuda på. Karl Magnus Johansson från Riksarkivet visade och berättade om en del av dessa fotografier som tagits, och också om olika sorters fotografier. Daguerreotyp, är riktigt gammalt, det börjades användas redan 1839 av en fransman som hette Louis Jacques Mandé Daguerre (1787–1851). Det var intressant att se hur olika fotografiska tekniker fungerade, och det finns ett fotografi som visar Söd-

ra Hamngatan i Göteborg ungefär 1885. En och annan kommer kanske ihåg de där färgbilderna från 1960- och 1970-talet som kanske togs med en enklare variant av kamera, de började bli förändringar i färgen rätt snabbt, vilket och för sig går att redigera i Photoshop och liknande, men ändå. Äldre svart-vita fotografier håller betydligt bättre. Å andra sidan kan man nu lägga till färg på dessa i till exempel My Heritage. Har ni tid så ta en tur till Riksarkivet innan utställningen försvinner den 15 december i år.

Efter en paus berättade Andreas Hagström en bibliotekarie på Hasselbladstiftelsen om Jubileumsutställningen 1923 ur ett estetiskt perspektiv, till exempel om hur olika områden av utställningen var konstruerade, mycket var bara kulisser för att det skulle vara estetiskt tilltalande. Liseberg, som också firar 100 år i år, var inte heller tänkt som att bli permanent! Ett Göteborg utan Liseberg är svårt att tänka sig idag

Det var dessvärre regnigt under flertalet dagar, regnet till trots så var det en uppskattad utställning antalet besökare uppskattades till 4,2 miljoner!

Hasselblad, är kanske mest förknippat med högklassiga kameror att det fanns ett bibliotek med över 15000 fotoböcker var ny kunskap för mig, Kontoret ligger lite gömt mellan Konstmuseet och Konsthallen och biblioteket har funnits där sedan 1999. Biblioteket är öppet för besökare vissa dagar i veckan. (se mer info på länken nedan)

Lästips

<https://www.ilovegoteborg.se/jubileumsutställningen-1923-goteborg.asp>
<https://gamlagoteborg.se/2019/04/07/jubileumsutställningen/>
<https://www.hasselbladfoundation.org/sv/besok-oss/biblioteket/>

Bilder: Christina Claeson

Om DNA och valloner på Redbergsteatern i Göteborg

Många var det som ville ha en signerat exemplar av "Alla är vi valloner"
Foto Christina Claeson

Trots att jag har hört från en släkting på min fars sida att "vi är säkert valloner, vi har så lätt att bli bruna, och har mörkt hår", så vimlar inte släkträdet av de hantverksyrken som förknippas med valloner, däremot är det gott om rusthållare, gästgivare, samt en och annan militär från en kvist på släkträdet. Så att passa på och lära sig lite mer kom väl till pass.

Vallonerna kom till Sverige i slutet på 1500-talet och början av 1600-talet. Det sägs vara en blandning av kelter, germaner och romare historiskt sätt, och tittar jag på några av de vanligaste släktnamnen för dessa valloner så stämmer antagandet ännu mindre.

Hursomhelst det är intressant att ordet vallon klingar vackert. Järnet som behövdes för att framställa stångjärn som var en viktig exportvara vid den här tiden behövde deras expertkunskap för att det skulle bli så bra som möjligt. Bra blev det, och omtalade blev de som såg till att det kunde bli det. Nog om detta. Ämnet är intressant och det är alltid bra att lära sig nya saker. Stort tack till Anders Herou, ordförande i sällskapet Vallonättlingar, som på ett så informativt sätt förklarade ett och annat spännande om valloner.

Peter Sjölund, behöver kanske inte någon närmare presentation för de som släktforskar och denna gång handlade det bland annat om "Bure Släkten" och deras förmodade föregångare. Ättlingar till de som gått att bekräfta att de tillhör de olika grenarna av släkträdet börjar bli många, en av mina anfäder tillhör en kvist som går långt tillbaka men som tros vara äldre än den så kallade "Gamle Olof" i Bureå och som hamnat i Obbola utanför Umeå. Här har verkligen DNA forskning- en varit användbar. Peter Sjölund visade bland annat hur de här klusterlistorna som kan tas fram på via My Heritage kan se ut. Hög igenkänningsfaktor där.

Peter Sjölund visade på att det fanns en Magisteruppsats från 1746 som handlade om "De båda Fale Bures välgärningar mot fäderneslandet" och finns även beskrivet i Släktforskar- karnas Årsbok 2008 i en artikel av

En detaljrik släkttavla signerad Johan Bure som levde mellan 1568 och 1652,
foto Christina Claeson

Urban Silkeborg. För den intresserade går den att ladda ner via <https://www.academia.edu/>

En spännande dag med många nya tankar och funderingar, vädret ställer om till vinter och det blir mer tid för inomhusaktiviteter, i alla fall för undertecknad.

Visste du att ...

... i vår Medlemsportal finns en församlingssida för varje socken med ALLT en halländsk släktforskare behöver

Hallands Släktforskarförening
Föreningen med den unika Medlemsportalen som ingår i medlemsavgiften
www.hallandsslaktforskare.se

Bokhistoria och paleografi

Tips på en spännande kurs vid Lunds universitet
<https://www.kultur.lu.se/kurs/BBHR02/>

Jag har i många år sökt efter och gått fristående kurser på universitet med anknytning till släktforskning! Det har varit mycket utvecklande och lärt mig mycket om anornas livsbetingelser och den allmänna historien.

I höst har jag gått en spännande kurs (på kvartstid) på Lunds universitet som handlar om den västerländska skriftens och bokens historia. Det har handlat om handskriften och skriftformernas utveckling i de antika bokverken i romarriket via medeltidens religiösa skrifter och lagsamlingar, till de handstilar vi känner till i "våra" källor, från 1600- och 1700-talet. Så nu kan jag identifiera de antika skriftformerna capitalis och uncialis men även karolingisk och humanistisk minuskel

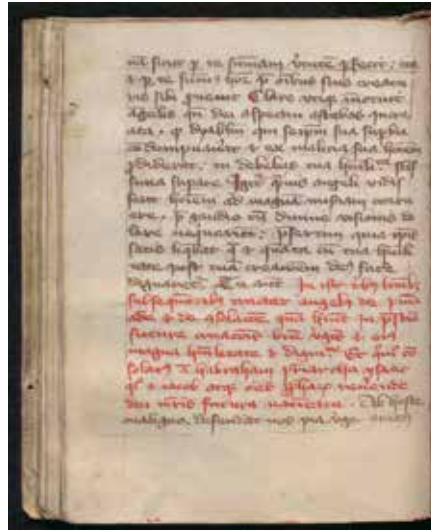

Bild 2. UUB Carolina Rediviva, C-samlingen, C 8.

samt gotisk stil. Viss färdighet att kunna läsa handskrivna texter i medeltida skrifter och 1500-tal har jag även kunnat uppjobba. Kursen har belyst betydelsen av bevarandet och förståelsen av gamla handskrifter och böcker (codexar) och vad dessa kan berätta om gångna samhällsordningar och människors levnadsförutsättningar, både i det som är nedskrivet i böckerna men även i böckernas fysiska form. Som släktforskare tar man sig oftast an äldre handskrivna text utan att veta mycket om den aktuella handskriftens grunder eller hur man bäst tillgodogör sig texten. Rådet är ofta att försöka läsa texten många gånger, identifiera olika bokstäver och sova på saken, vilket i och för sig kan räcka. Men paleografikurser ger ofta inte kunskap om handskrifternas uppkomst, utseende och produktion, vilket kan ge viktiga upplysningar om de källor man tittar i. Exempelvis så förstår man bättre när det gäller foliering och paginering vad 1R, 1a och A1 och romerska siffror i en handskrift, så sent som på 1700-talet kan betyda.

En höjdpunkt på kursen är att få studera Einar Hansens handskriftssamling ett par gånger. Man ges alltså tillfälle att hålla och känna på cirka 20 olika medeltida handskrifter, de flesta från medeltiden 1300- och 1400-talet, vilket även ger en inblick i hur handskrifterna framställdes. Det finns dock ett stort problem! Kursen ligger på avancerad nivå och man måste alltså ha en fil. kand.-examen i lämpliga ämnen för att bli antagen. En extra nackdel för oss i Västra Götalands-trakten är att kursen inte är på distans så man måste vara på plats 2 timmar i en kväll i veckan. Samtidigt är ju gamla handskrifter analoga per definition, så det är svårt att känna på dem i Zoom!

Aina Wallström

Bild 1. KB. Illuminated manuscripts in Swedish collections, A 233.

Avsändare:
DIS-Väst
c/o Ylva Amberntsson
Persikogatan 126
426 56 Västra Frölunda

Medlemsinformation

Ordf.: Ylva Amberntsson, Västra Frölunda
V.ordf.: Karin Nirvander, Askim
Kassör: Ann-Helen Lindström, Mölndal
Sekr.: Martin Johnsson, Stråvalla

ordf@dis-vast.o.se
vice.ordf@dis-vast.o.se
kassor@dis-vast.o.se
sekr@dis-vast.o.se

Ledamöter

Christina Claeson, Göteborg
Kristina Andersson, Lidköping
Kjell Croné, Göteborg
Ing-Britt Olsson, Västra Frölunda
Bengt Lundin, Mölndal

redaktor.disketten@dis-vast.o.se
ledamot6@dis-vast.o.se
ledamot7@dis-vast.o.se
ledamot8@dis-vast.o.se
ledamot9@dis-vast.o.se

Suppleant

Jonny Holm, Göteborg

ledamot10@dis-vast.o.se

Revisorer:

Margareta Lund, Alingsås
Bengt Knutsson, Bohus Björkö

revisorer@dis-vast.o.se
revisorer@dis-vast.o.se

Revisorssuppleant

Vakant, ny person sökes

revisorer@dis-vast.o.se

Valberedningen

Charlotte Börjesson, Västra Frölunda
Aina Wallström, Billdal

valberedning@dis-vast.o.se

Redaktör

Christina Claeson, Göteborg

redaktor.disketten@dis-vast.o.se

Webbansvarig:

Christina Claeson, Göteborg

redaktor.disketten@dis-vast.o.se

Disbytbud

Charlotte Börjesson, Västra Frölunda

Tel 031-47 80 93

charlotte.borjesson@telia.com

Annelie Kedehag, Västra Frölunda

Tel 0739 - 77 83 88

kedehag@outlook.com

Disgenfaddrar

Christina Claeson, Göteborg
Hans Nyman, Sjömarken
Tomas GH Johansson, Svenljunga,

Tel 033-25 40 75
Tel 0705-42 43 28

ch_claeson@hotmail.com
hansnyman@telia.com
tomasgh@live.se

Disgen för Linux

Roy Johansson, Borås,

Tel 0709-706170

roykleva@gotanet.com

Min Släkt fadder

Kjell Croné, Göteborg
Annelie Lindgren Kedehag,
Västra Frölunda

Tel 0739-77 83 88

crone.kjell@gmail.com
petared@gmail.com

HEDERSMEDLEMMAR

Bertil Magnusson, Partille
Björn Molin, Västra Frölunda
Ingrid Lännestad, Västra Frölunda
Jan-Åke Thorsell, Västra Frölunda
Ulla-Britt Wallgren, Kinna
Kjell Weber, Torslanda
Charlotte Börjesson, Västra Frölunda
Kent Lundvall, Uddevalla
Einar Gustafsson, Västra Frölunda